

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní a mateřská škola Borotice

262 15 Borotice 27

Identifikátor školy: 600 054 403

Zřizovatel: Obec Borotice, 262 15 Borotice

Školský úřad Příbram, 28. října 24, 261 02 Příbram VII

Termín konání inspekce: 14. a 15. března 2000

Čj.	022 115/00-2157
Signatura	ob5ct109

1 Základní informace

Škola sdružuje úplnou základní a mateřskou školu, školní družinu a jídelnu. Integrovaným zařízením je od 1. 1. 2000, vystupuje a hospodaří jako zálohová organizace bez právní subjektivity. Základní škola má šest tříd a 104 žáků, školní družina dvě oddělení a mateřská škola jednu třídu s dvaceti dětmi. Pouze 6 žáků bydlí přímo v místě školy, většina dojíždí z okolních obcí, spádový obvod tvoří 7 obecních úřadů a 14 obcí. Počet žáků je stabilní bez výrazných výkyvů a tendencí.

Inspekce byla zaměřena pouze na základní školu.

2 Vzdělávací nabídka školy

Výchovně-vzdělávací program: Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2, v 9. ročníku se dokončuje program čj. 18 730/91-20.

Výuka cizích jazyků: Výuka jazyků se realizuje pouze v základní tříhodinové týdenní dotaci od 4. ročníku, vyučuje se jen anglický jazyk.

Výuka tělesné výchovy: Ve všech třídách se vyučují dvě hodiny, v 6. - 9. ročníku jsou vždy spojeny do bloku jedenkrát v týdnu. Výuka plavání není pravidelně zajišťovaná v intencích doporučení MŠMT. Pro žáky 2. stupně je pravidelně organizován lyžařský výcvikový kurz.

Výuka práce na počítačích: I když je zaveden nepovinný předmět informatika, nabídka školy je celkově neuspokojivá; pro špatné technické vybavení jí může využívat jen velmi málo dětí (10 žáků, převážně ze 4. ročníku). Počítače a výukové programy přímo ve výuce se velmi málo používají, a to i v těch případech, kde by počet dětí kapacitě techniky vyhovoval; v rámci předmětu pracovní činnosti je využitelnost zanedbatelná. Podporovaný je ale individuální zájem, v rámci možností mohou děti zařízení samostatně využívat.

Výuka předmětů praktické činnosti a pracovní vyučování v 6. - 9. ročníku: Hlavním organizačním problémem je nutnost spojování žáků 6. - 9. ročníku. Jedenkrát za čtrnáct dnů se ve dvouhodinovém bloku učí společně všechny dívky nebo chlapci 2. stupně. Upřednostňováno je pěstitelství, pro které jsou vytvořeny dobré venkovní podmínky. Velmi obtížná situace je v zimě, kdy se vyučuje pouze v běžných učebnách a naplňování učebních osnov jednotlivých ročníků může probíhat převážně jen v teoretické rovině. Hospitace vzhledem k rozvrhu hodin nemohla být provedena.

Volitelné předměty v 7. - 9. ročníku: V 7. třídě je vykazován pouze předmět cvičení z matematiky, v 8. ročníku cvičení z českého jazyka a v 9. ročníku pěstitelství. Princip volitelnosti není již řadu let dodržován, škola nedokázala ve svých podmínkách nabídku vytvořit.

Zájmové útvary: Zavedeny jsou tři kroužky - pohybové hry, domácí nauky a dramatický kroužek; všechny vedou učitelé. Navštěvují je především žáci 1. stupně a jejich vysoký zájem svědčí o kvalitní náplni zájmových činností.

Pomoc dětem se speciálními poruchami učení: Učitelé mají pro integrované žáky vypracované jednoduché individuální plány, které vyhodnocují a s kterými pracují. V evidenci je 7 dětí. O individuální péči nejsou vedeny pravidelné záznamy, pomoc má více charakter individuálního doučování než speciální pedagogické péče. Ze strany dětí a rodičů je oceňovaná a uznávaná.

Mimoškolní aktivity: Vzhledem k velikosti školy jsou přiměřené, rodiči žáků byly v dotaznicích pozitivně hodnoceny. Jejich výčet uvádí závěrečná zpráva školy.

Vzdělávací nabídka pro děti 1. stupně je přiměřená, nedostatkem je chybějící výuka plavání. Pro starší žáky je nabídka volitelných, nepovinných a zájmových útvarů podprůměrná. Rodiči i žáky jsou uznávané některé doplňkové aktivity, např. pobytové zájezdy, soutěže a jednorázové akce.

3 Podmínky školy

Materiální a prostorové podmínky: Pro 6 tříd je k dispozici 7 učeben. Vlastní učební prostředí je ve třídách 1. stupně převážně pěkné, na druhém stupni málo podnětné a neosobní, usvědčující učitele z podceňování jeho výchovného vlivu. V učebnách je také vystavováno minimum pomůcek a různých nástěnných přehledů. Žádná třída není odborně zaměřená, v jedné je zároveň vybavení žákovské kuchyně. Nábytek je převážně starý, ale udržovaný, hlavním současným problémem je špatný stav žákovských židlí. Tělocvična školy je prostorově malá, prašná, obtížně větratelná a pouze s nejzákladnějším vybavením. Venkovní podmínky pro Tv jsou dobré, přímo u školy je velké travnaté hřiště tělovýchovné jednoty a volejbalové hřiště. Příznivé podmínky vytváří také přírodní okolí školy.

Pro realizaci pracovních činností je zde zahrada a malý nevytápěný skleník. Školní dílna v samostatné přístavbě je z technických důvodů již řadu let vyřazena z provozu a slouží jako sklad. Její zprovoznění není zahrnuto do koncepčního plánu rozvoje. Didaktická technika je s výjimkou jediného videa a přenosných radiomagnetofonů uschována v kabinetech, evidentně je málo využívána. Vybavenost pomůckami, učebnicemi a učební technikou je průměrná. V miniučebně výpočetní techniky jsou pouze tři počítače, převážně starší vývojové řady. V této oblasti ředitel školy vyvíjí aktivitu a předpokládá dohledné zlepšení stavu.

Technická úroveň budovy se postupně zlepšuje, v posledním roce byla provedena dlouho odkládaná a nákladná rekonstrukce střechy, krovů, okapů a některých oken a dveří.

Přes uvedené nedostatky působí společné interiéry školy celkově příznivým estetickým dojmem; pro práci učitelů a dětí jsou ve škole vytvořeny převážně průměrné podmínky.

Psychohygienické podmínky: Základním určujícím faktorem je především nízký počet žáků ve třídách. Situace je z ekonomických důvodů kompenzována spojováním ročníků; (zákonná podmínka určující počet žáků podle § 6 školského zákona č. 29/1984 Sb., včetně novely č. 258/96 Sb., je dodržena). V samostatné 1. třídě je 12 dětí, spojený 2. a 4. ročník má 25 žáků, 3. a 5. ročník 23 žáků. Na 2. stupni je ve spojené třídě 6. a 7. ročníku 17 žáků, v 8. ročníku 11 a v devátém 16. Ekonomické důvody vyžadují různá organizační opatření: pro předměty Tv, Rv, Pč se od šestých tříd děti spojují vždy ze všech ročníků, výuka je v dvouhodinovém bloku - Tv vždy jedenkrát v týdnu, Rv, Pč jedenkrát za 14 dnů. Pro Ov, Vv a Hv se skupiny tvoří vždy ze dvou ročníků. Jedenkrát týdně je spojena také výuka Př, M a Aj v 6. a 7. ročníku. Většina hodin se ale učí samostatně při malých počtech dětí, zejména v 6., 7. a 8. ročníku, kde v lavicích pak sedí maximálně 8 až 11 dětí. Výuka anglického jazyka v 5. ročníku probíhá při počtu 7 žáků.

Rozvrh hodin je v souladu s požadavky legislativní normy, jedna přestávka je zkrácena na pět minut. Povolení výjimky MŠMT bylo doloženo. Výuka začíná atypicky již v 7:30 hod, časový režim je upraven tak, aby co nejvíce vyhovoval dopravním možnostem dojíždějících žáků. Toto opatření není ve prospěch psychohygieny dětí, některé musí vstávat velmi brzy. Odpolední vyučování je dvakrát týdně. Spontánní pohybové aktivity dětí během přestávek se realizují především v jarních a letních měsících, kdy je možné užívat pěkného přírodního prostředí a sportovního vybavení. Přimo v hodinách, s výjimkou nejmladších dětí, bylo relaxačních uvolňování málo. Pitný režim není zajištěn, děti si donášejí vlastní nápoje. V tomto roce se osvědčuje zaváděná akce "Školní mléko". Školní jídelna zajišťuje obědy; svačiny pouze pro děti v mateřské škole. Pedagogické dozory jsou ustanoveny a zveřejněny. Úroveň čistoty je vyhovující, sociální zařízení jsou renovovaná. V suterénu přístavby jsou vyhovující šatny, rezervy jsou v jejich vybavení. Školení a poučování v rámci BOZP je podle zápisů

dodržováno.

Personální podmínky: Tato oblast je nejsložitějším problémem školy. Pedagogický sbor tvoří včetně ředitele 9 členů, úplnou odbornou a pedagogickou způsobilost pro příslušný stupeň školy splňují pouze 4 učitelé, 2 na 1. a 2 na 2. stupni (ředitel a učitel v důchodu, který zde pracuje na snížený pracovní úvazek). Požadovanou kvalifikaci nemají ani dvě vychovatelky školní družiny. Na 2. stupni jsou z hlediska vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků, odborně vyučovány pouze předměty matematika a zeměpis. Rovněž věková struktura pedagogického sboru není optimální, v příštím roce je předpokládán jeden odchod do důchodu.

Prostorové, materiální a psychohygienické podmínky jsou v různých oblastech průměrné až ještě vyhovující, zajištění personálních podmínek má z hlediska požadované pedagogické a odborné způsobilosti výrazné nedostatky a je dlouhodobým problémem školy. V podmínkách pro práci jednotlivých učitelů jsou velké rozdíly, které vyplývají především ze spojovaných a nespojovaných tříd.

4 Dodržování učebních plánů a osnov

Učební plán je i při složité organizaci tříd dodržen, zpracován je pro celé vzdělávací cykly. Nedostatkem je nesplněná nabídka u volitelných předmětů. Učitelé mají vypracované časově tematické plány učiva. Jejich úroveň je rozdílná, často plní pouze formální význam; dílčí nedostatky v dodržování učebních osnov byly zjištěny v českém jazyce.

5 Zjištění z hospitovaných hodin

Český jazyk

1. stupeň: Dvě sledované hodiny měly jasně stanovené cíle a vysokou učební hodnotu. Byly dynamické, měly bohatý obsah, jednotlivé činnosti byly pečlivě promyšleny, práce byla efektivní. Žáci byli v průběhu vyučovacích jednotek vhodně motivováni, o výuku projevovali zájem a po celé hodiny pracovali s nadšením. Vyučující vhodně zařazovala herní a relaxační prvky, organizace měla spád. Kladně je třeba hodnotit individuální přístup k jednotlivým žákům, diferencovaně bylo pamatováno na pracovní tempo. Žáci jsou vedeni k pravidelným návykům, k pěkným sociálním vztahům, k zodpovědnosti a sebehodnocení. Vyučující předvedla tvořivou profesionální práci a velmi pěkný vztah k dětem. Dílčím nedostatkem byl pouze malý dohled na správné sezení žáků při psaní a v závěru hodiny nebylo provedeno celkové shrnutí a zhodnocení.

Sledované hodiny byly hodnoceny stupněm velmi dobrý.

2. stupeň: Pro český jazyk škola nemá učitele s příslušnou odborností. Výuka je rozdělena mezi čtyři učitelky; dvě nemají požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilost, dvě splňují kvalifikační podmínky pouze pro 1. stupeň. Dvě vyučující jsou zároveň třídními učitelkami v 1. a spojeném 3. a 5. ročníku.

Obsah učiva mají rozdělen do časově tematických plánů, jejichž úroveň je rozdílná. V osmém ročníku je v tomto dokumentu začleněno téma, které v osnovách není zařazeno (přehled slovesných vzorů). Kontrolou zápisů v třídní knize bylo zjištěno, že bylo probíráno učivo, které v osnovách není stanoveno (1. prosinec - Slovesné vzory, 2. a 7. prosinec - Slovesné třídy a vzory, 9. prosinec - Určování tříd a vzorů).

Provedeny byly tři hospitace. Dvě hodiny byly založeny na frontálním způsobu výuky, jejich průběh byl jednotvárný. Při výuce chyběly názorné pomůcky. V hodině jazykového vyučování se pouze ústně frontálně opakovalo a byla zadána časově dlouhá samostatná

písenná práce. Hodina literatury byla zaměřena na reprodukování poslech básní. Jejich kvantita byla na úkor citového prožitku žáků, umělecký přednes nebyl dostatečně výchovně ani učebně využit. Při obou hodinách chyběly aktivní prvky učení, činnosti nebyly diferencovány. Žáci byli pro práci málo motivováni, jejich komunikace se omezovala pouze na strohé a krátké odpovědi, z velké části byli pouze pasivními účastníky vyučovacího procesu.

V hodině slohu u nekvalifikované učitelky byl zřejmý pokus o alternativní výukové formy, učivo bylo aktualizováno, žáci měli možnost hodnotit výkony ostatních. Kladem bylo zařazení komunikativního kruhu; učební forma ale nebyla dobře organizačně zvládnutá, vyučující zpočátku jasně nesdělila úkoly a reakce žáků pak byly rozpačité a nepřesvědčivé. Hodina byla v souhrnu hodnocena jako dobrá.

Vztahy mezi vyučujícími a dětmi byly na dobré úrovni. Ojedinele byly zařazeny regionální prvky. Celkově je opomíjeno hodnocení výkonů ze slohové složky jazyka. Ve dvou hodinách chybělo celkové shrnutí učiva a závěrečné zhodnocení.

Výuka českého jazyka ve zhlédnutých hodinách je hodnocena v rozmezí stupňů průměrný až ještě vyhovující - s výraznými nedostatky.

Matematika

Vyučování probíhá v souladu se zvolenými vzdělávacími programy. V sedmém ročníku je tříhodinová dotace doplněna dvěma hodinami cvičení z matematiky v rámci volitelného předmětu. Výuku zajišťují na prvním stupni třídní učitelky, na druhém stupni jeden vyučující s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Vypracované rámcové časové tematické plány odpovídají osnovám a zaručují kontinuitu učební látky mezi jednotlivými ročníky.

1. stupeň: Hospitována byla jedna hodina v 1. třídě. Pedagogická práce byla založena na pozitivní a účinné motivaci, na průběžném stimulování výkonu, pestrém střídání učebních forem. Dynamika výuky podporovala zájem a aktivní spolupráci dětí. Učitelka nenásilným, ale cílevědomým a systematickým postupem využívala přirozené dětské zvědavosti a soutěživosti, poskytovala jim dostatek prostoru pro samostatnou tvůrčí činnost, vedla je k odpovědnosti za práci i k sebekontrolě. Hodina byla hodnocena jako velmi dobrá.

2. stupeň: Hospitovány byly 4 hodiny v 6. - 9. ročníku. Organizace a průběh výuky byl příznačný převahou samostatné i tvořivé práce žáků ve skupinách, diferencovaných podle úrovně jejich schopností, resp. individuálního pracovního tempa. Zkušený učitel žáky vhodně motivoval, učivo prezentoval srozumitelně, názorně a systematicky. Akcentování vzájemných souvislostí a aplikace získaných vědomostí v praktickém životě bylo zřetelné zejména v devátém ročníku; většina žáků prokázala při řešení stereometrických úloh solidní znalosti a dosahovala velmi dobrých výsledků. Běžnou součástí hodin byla průběžná kontrola a hodnocení pracovních výsledků.

Hodiny měly zřetelně stanovený cíl, v jejich závěru vesměs nechybělo shrnutí učiva a zhodnocení. Ve všech hodinách byl zřetelný individuální přístup učitele k žákům. Písenný projev je pečlivě sledován, má velmi dobrou úroveň. Všechny hodiny byly velmi dobře připraveny a materiálně zajištěny, měly příznivou pracovní atmosféru.

Výuka matematiky je na základě zhlédnutých hodin hodnocena celkově jako velmi dobrá.

Fyzika

Ve všech hodinách vyučuje učitelka s vysokoškolským vzděláním bez odbornosti pro předmět. Materiální podmínky pro výuku fyziky jsou skromné. Odborná pracovna ve škole chybí, pomůckový kabinet má průměrné vybavení; sady pomůcek pro některé frontální žakovské práce (mechanika, optika, elektřina) jsou k dispozici a podle zjištění jsou i příležitostně využívány. Nevyhovující je počet a stav laboratorních vah. Promítací technika není operativně umístěna ve třídě a prokazatelně je málo využívána. Frekvence laboratorních prací je nízká.

Hospitováno bylo ve dvou hodinách. Organizace hodiny optiky v sedmé třídě byla založena pouze na řízeném rozhovoru s několika demonstračními ukázkami optických přístrojů a dále na frontálním opakování staršího učiva, při němž vždy většina žáků jen pozorovala dění u tabule. Lépe organizována byla hodina v osmé třídě, kde dvě skupiny žáků řešily (nediferenciované) početní příklady, třetí skupina sestavovala elektrický obvod, měřila napětí a ověřovala poznatky o rozložení celkového napětí na sériově zapojených spotřebičích. Komunikace mezi učitelkou a žáky byla celkově na dobré úrovni. Motivace žáků byla různá, v závislosti na organizaci hodiny a přístupu ke klasifikaci (rezervy jsou zejména v 6. ročníku).

Zhlédnutá výuka předmětu měla celkově průměrnou úroveň.

Anglický jazyk

Veškerou výuku angličtiny ve škole zajišťuje zkušená učitelka, která nemá pro předmět předepsanou odbornost. Materiální podmínky výuky jsou vyhovující. Učebnice jednotlivých tříd pocházejí z různých řad a nakladatelství. K dispozici jsou pracovní sešity, příruční slovníčky. Na texty užívaných učebnic navazují kazety s projevy rodilých mluvčích. Ve škole není pro výuku jazyka přizpůsobena žádná učebna. Ve třídách chybí obrazy reálií, přehledy gramatiky, přehledy slovní zásoby probíraných konverzačních okruhů, jakákoliv výzdoba k aktualizaci učiva a k motivaci dětí.

Hospitováno bylo ve dvou hodinách. Obě hodiny měly obdobnou klasickou stavbu. Těžištěm byla práce s učebními texty. Zařazeny byly překlady, rozhovory, reakce žáků v angličtině, didaktické hry. Využity byly zvukové nahrávky textů. K vlastnímu myšlení a vyjadřování v jazyce však jednotliví žáci dostávali jen velmi málo příležitosti. Hodiny postrádaly diferenciaci úkolů a nároků s ohledem na osobní tempo a nadání žáků.

Zhlédnutá výuka je hodnocena jako průměrná.

Prvouka, praktické činnosti, výtvarná výchova

Výuku těchto předmětů ve třetím a pátém ročníku zajišťuje učitelka bez potřebné kvalifikace, s krátkou pedagogickou praxí. Její příprava na vyučovací hodiny měla velmi dobrou úroveň. Organizace hodin se opírala převážně o aktivní činnosti žáků. Materiální zajištění bylo průměrné. V prvouce byly využity kopírované texty k zadávání samostatných prací. Žákům byl poskytnut dostatek prostoru pro diskusi. V závěru hodiny výtvarné výchovy žáci hodnotili své výsledky, výtvarné práce dětí tvoří součást výzdoby učebny. V závěru hodiny pracovních činností zahrály děti třetího ročníku s pomocí vyrobených figurek krátké divadlo pro žáky pátého ročníku. Ve všech hodinách panovala klidná pracovní atmosféra. Děti byly průběžně chváleny a pozitivně motivovány. Komunikace mezi žáky a učitelkou a mezi žáky navzájem probíhala klidně a s oboustrannou úctou. Zkoušení ani jiné formy klasifikace v hodinách pozorovány nebyly.

Zhlédnutá výuka je hodnocena jako velmi dobrá.

Zeměpis

V 6. - 9. ročníku je zeměpis dotován dvěma hodinami týdně, výuka je plně odborná; předmět vyučuje ředitel školy. Prostorové a materiální zázemí je průměrné, důraz je kladen především na kvalitní mapový materiál a videonahrávky. Specifikem výuky v hospitované 7. třídě je maximální počet 8 žáků. Sledovaná hodina byla založena především na opakování a upevnování základních zeměpisných pojmů a na orientaci na mapě. Učivo bylo často aktualizováno, nové pojmy dobře vysvětlovány na základě logických vazeb, souvislostí a zákonitostí. Ke kladům patří soustavný nácvik práce s mapou a s různými geografickými a statistickými informacemi. Žáci jsou vedeni k orientacím a pochopení jevů a procesů i k přesnému zeměpisnému vyjadřování. Organizace měla jasnou a vyváženou strukturu, přátelská atmosféra hodiny nasvědčovala na partnerské vztahy mezi vyučujícím a třídou. Vztahy učitel - žák mají pozitivní motivační efekt. I když používané formy a metody pedagogické práce byly pouze klasické, založené na frontálních metodách učení, byly vzhledem k nízkému počtu dětí účinné. Žáci problematiku učiva dobře a bez problémů zvládali, při manipulaci s mapou prokazovali potřebné dovednosti. Průběžná klasifikace má vyhovující frekvenci, výroční klasifikace je uvážlivá. Rezervy jsou v kontrole a hodnocení žákovských sešitů a variabilnosti výukových metod. Kladná zjištění se shodují s popisem a hodnocením v inspekční zprávě z r. 1996.

Stupeň hodnocení - velmi dobrý.

Chemie, přírodopis

Výuka chemie v 9. ročníku probíhá již třetím rokem s celkovou dotací 6 hodin týdně. To zn., že žáci se předmět vyučují o jeden rok déle než v učebním programu Základní škola. Pro zvládnutí stejného objemu učiva tak vznikla velká časová rezerva. Vyučuje učitelka s vysokoškolským vzděláním bez odbornosti pro předmět. Vybavení chemickým sklem, různými potřebami a chemikáliemi poskytuje potřebné základní zázemí. Uložení pomůcek v malém kabinetu nasvědčuje na nízkou frekvenci používání, zejména pro přímé laboratorní práce dětí; problémem je nutnost přenášení pomůcek a s tím spojené různé improvizace. Sledovaná hodina byla zaměřena na opakování. Úroveň znalostí odpovídala dobrému teoretickému zvládnutí, většina žáků např. dobře vyřešila i složitější vzorce solí nebo jednodušší typy chemických rovnic, problematice tvorby názvosloví rozuměli. Organizace a efektivita hodiny měly průměrnou úroveň, rezervy byly v úvodní i průběžné motivaci, v uvolnění prostoru pro aktivní učení žáků.

Hodiny přírodopisu byly u stejné paní učitelky rovněž zodpovědně připraveny a byly provázeny snahou sdělit žákům co nejvíce informací. Styl výuky byl spíše středoškolský, i když v obou hodinách byla zařazena skupinová práce. Ta měla kromě nesporných kladů také nedostatky, zejména ve vlastním učebním přínosu a vždy v hodnocení. V jedné z hodin byly spojeny dva ročníky. Probírané učivo bylo nesourodé a vyžadovalo zcela samostatnou práci dětí po celou hodinu (v 6. roč. plži a v 7. roč. nahosemenné rostliny). Rozplánování tematických celků nebylo do jednotlivých ročníků dobře vyřešeno, učební efektivita byla v této hodině velmi nízká. Klasifikace je založena převážně na písemných testech.

Sledovaná výuka je v souhrnu hodnocena jako průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

Z časových důvodů byly sledovány pouze některé předměty, převážně na 2. stupni. Orientační vhled do přímé výchovně-vzdělávací práce učitelů vypověděl o celkově dobré úrovni výuky matematiky a zeměpisu a o velmi kvalitní práci v 1. třídě. Pěkná a nadějná práce byla zjištěna i u začínající a nekvalifikované učitelky na 1. stupni. Hlavní nedostatky byly zjištěny v českém jazyce na 2. stupni, dílčí rezervy jsou i v předmětech fyzika, přírodopis, chemie, anglický jazyk.

Výchovně-vzdělávací práce učitelů je na základě orientačního vhledu do některých předmětů hodnocena stupněm průměrný - pozitiva a negativa jsou v rovnováze.

Ve výuce se často projevovaly nežádoucí jevy, které jsou běžné i na jiných školách. Učitelé sice vypracovávají tematické plány učiva, ale téměř všichni jsou stále závislí na prezentaci informací z učebnic, jejich plánování obsahu učiva je formální. Všeobecně se málo pracuje se závazným minimem učebních osnov, učitelé neprovádějí analýzy učebnic a nekoordinují jejich obsah s učebními cíli, všechny žáky bez ohledu na jejich individuální možnosti přesycují kvantem informací. Nároky na pamětní učení jsou vysoké, naopak praktických dovedností získávají děti málo.

Komunikativní dovednosti nejsou cíleně a systematicky rozvíjené, klasifikace je ve většině předmětů založena na písemných testech. Vyučovací formy a metody jsou zaměřené především na předávání vědomostí a poznatků učitele, nikoliv na rozvíjení zkušeností a dosavadních vědomostí dětí. Výuka je pak pro žáky pasivní, neúčinná, založená na paměti, nikoliv na osobním prožívání, naučené se rychle zapomíná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování, organizování

Plánování ředitele školy: Základním koncepčním záměrem je zachování úplné základní školy v obci. Na písemně vypracovaný dokument rozvoje školy pro roky 2000- 2003 nenavazuje zatím žádný střednědobý plán, vývojové vize nebyly v době inspekce projednány v pedagogické radě. (Koncepční dokument vznikl 11. 2. 2000). Základem průběžné organizace jsou týdenní nebo čtrnáctidenní pracovní plány, které jsou zveřejňovány ve sborovně školy. Plán kontrolní činnosti ředitel školy nepovažuje v daných podmínkách za důležitý, a proto jej nevytváří. Pro materiální a technický rozvoj vypracovává každoročně návrh rozpočtu pro zřizovatele. Učitelé zpracovávají tematické plány učiva, plány výletů a exkurzí a pro integrované děti se specifickými poruchami učení individuální vzdělávací plány. Plán výchovného poradenství není požadován.

Organizace školy je jednoduchá. Školu řídí pouze ředitel, pro případ své nepřítomnosti veřejně a písemně ustanovil zástupce z řad učitelů. Úsek předškolní výchovy řídí bývalá paní ředitelka, nyní jmenovaná jako zástupkyně ředitele. Kompetence pro řízení mateřské školy má písemně stanoveny. Funkce výchovného poradce a drogového koordinátora jsou zajištěny. Základní organizační pokyny a zodpovědnosti pro základní školu byly projednány na zahajovací pedagogické radě a jsou stanoveny zápisem. Poradním orgánem je pouze pedagogická rada; existence metodických útvarů je v podmínkách malého učitelského sboru nereálná, pedagogická spolupráce se nejlépe daří na 1. stupni. Za jednotlivé předměty a 1. stupeň jsou ustanoveni garanti - tzv. vedoucí učitelé. Žakovská rada, či jiný podobný útvar dětí není vytvořen. Rodiče dětí jsou organizováni ve sdružení, jehož činnost je pouze příležitostná a nevýrazná.

Pedagogičtí pracovníci se řídí pracovním řádem, rozpisem dozorů a pokyny ředitele školy, správní zaměstnanci mají písemně stanoveny pracovní náplně. Školní řád nemá všechna základní ustanovení, která vyplývají z § 15 vyhlášky MŠMT č. 291/91 Sb., o základní škole. (Např. ustanovení o povinnostech pracovníků školy zcela chybějí, vnitřní řád neuvádí časový sled vyučovacích hodin a přestávek, není specifikováno zacházení s učebnicemi. Řád nezakládá dobrou oporu pro hodnocení chování žáků.) Malý pracovní kolektiv je řízen především na základě zvyklostí, denní kontakt všech pracovníků umožňuje rychlé a operativní

řízení. K běžné praxi patří schopnost vzájemně se zastupovat a variabilně řešit nastalé situace. Ředitelem školy je Mgr. Jaroslav Motejlek. Ve funkci ředitele zdejší školy působí desátým rokem, posledním konkurzem prošel v r. 1996. Má 16 let pedagogické praxe a učitelské odborné vzdělání pro předměty zeměpis - ruský jazyk. Podmínky pro řízení školy má skromné, základní vyučovací povinnost 8 hodin týdně je v rozvrhu hodin dodržena.

Oblast písemného plánování není utvářena jako systém, ředitel školy upřednostňuje v daných podmínkách pouze krátkodobé pracovní plány. Ostatní písemné dokumenty k rozvoji a činnosti školy vnímá spíše jako formální. Organizační struktura školy je předurčena nízkým počtem pracovníků. V daných podmínkách je funkční a potřebám školy vyhovuje. Plánování a organizování je hodnoceno stupněm průměrný.

Vedení a motivování pracovníků, kontrolní mechanizmy

Kontrolní systém ředitel školy do značné míry podceňuje. V podmínkách školy spoléhá na přehlednost pracoviště, svazován je i obavou o stabilizaci pedagogického sboru; proto upřednostňuje osobní zodpovědnost pracovníků a ke kontrolám zaujímá spíše liberální přístup. Plán kontrolní činnosti nesestavuje, hospitace provádí pouze namátkově a podle aktuální potřeby, převážně málo a s nedostatečnými rozbory. Důsledkem je sice všeobecné povědomí o různých oblastech, ale chybí systematické zpětné informace, které by byly solidním podkladem pro analytickou a diagnostickou řídicí práci a z kterých by bylo možné dále čerpat podněty pro další rozvoj školy.

Vedení a motivování lidí má kvalitní i slabá místa. K pozitivním trendům patří např. podpora iniciativ a vzdělávání, podpora pomoci a vedení začínající učitelce, zlepšování materiálních podmínek, vstřícnost a otevřená pracovní atmosféra. Při hodnocení pracovníků je vycházeno z písemných a veřejných kritérií. Rezervy jsou v nízké osobní angažovanosti ředitele pro vnitřní transformační změny v přímé práci učitelů a ve vztahu k žákům, iniciativa je ponechávána převážně na individualitách učitelů; do vedení lidí se nedostávají v dostatečné míře podněty z kontrol a sebehodnocení školy. Malý pracovní kolektiv a jeho složení také omezují možnosti participace pracovníků na charakteru školy.

Kontrolní systém má výrazné nedostatky a citelně slabá místa, vedení a motivování lidí je průměrné.

Hodnocení kvality řízení

Ředitel se po celou dobu svého působení soustředuje především na zajišťování denního provozu a na organizaci školy, usiluje o její materiální rozvoj, zajišťuje a podporuje její mimoškolní aktivity a prezentaci. Jeho řízení pedagogické práce je založeno především na zvyklostech, doplňovaných různými aktuálními podněty. Chybějící manažerské dovednosti do značné míry nahrazuje pouze intuicí. V jeho řídicí práci chybí odborné a systematické vzdělávání. Největší rezervy jsou ve vedení a kontrole pracovníků. Ředitel si nevyváženou úroveň pedagogické práce učitelů málo uvědomuje a nevytváří dostatečné nástroje pro pozitivní změny. Vydává proklamativní výzvy, ale do značné míry v této oblasti stagnuje. Vzhledem ke specifickým podmínkám školy je oblast řízení zohledněna a celkově posouzena stupněm průměrný, s pozitivy a negativy v rovnováze.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- **Zjištění z dotazníků rodičů**

Rozdáno bylo cca 100 dotazníků, vráceno bylo 55. Z hlediska statistického zpracování je

vzorek méně významný. Většina rodičů se vyjadřovala ve prospěch školy. Všeobecně byly oceňovány aktivity např. výlety, lyžařské kurzy, soutěže a společenské akce, často i vztahy mezi učiteli a žáky a obětavost některých učitelů. Kritičtější byli rodiče starších dětí. Ve vzdělávací nabídce byla projevena nespokojenost s výukou cizích jazyků, s malou nabídkou zájmových kroužků, s výukou na počítačích, s obsahem pracovních činností. Někteří rodiče upozorňovali na nevyhovující tělocvičnu, nedostatečné pomůckové vybavení, ale i horší kvalitu výuky a přístup k dětem ze strany některých z učitelů.

- **Zjištění z besedy se žáky**

Během besedy žáci 6. a 7. ročníku bez problémů uvolněně a otevřeně komunikovali, dodržovali stanovená pravidla. Ve škole nejvíce oceňovali vztahy mezi všemi žáky navzájem, bez rozdílu věku a ročníku, a "rodinnou" atmosféru školy. Naopak postrádají možnost aktivního ovlivňování života školy a nabídku zájmových činností.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 99/99-00/J, výpis ze sítě škol ze dne 2000 02 07.
- Zřizovací listina čj. 666/99 k 1. 1. 2000, zahajovací statistický výkaz.
- Povolení MŠMT ke zkrácení jedné přestávky čj. 34 839/98-22.
- Tematicko-časové plány učiva
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99
- Povinná dokumentace školy ve smyslu § 38a školského zákona č. 258/96 Sb.
- Dokumentace ke kontrolní činnosti, plány k řízení školy
- Inspekční zprávy čj. 025 359/98-05019 a O-02-05/9697-256/Za

ZÁVĚR

Doporučení řediteli školy:

- Zkvalitnit kontrolní systém. Výsledky důsledně analyzovat a projednávat, za spoluúčasti učitelů vytvářet dílčí krátkodobé cíle, které budou součástí tematických kontrol a zároveň přispějí ke zkvalitňování výchovně-vzdělávacích procesů.
- Plánovací systém rozšířit o roční plán a plán kontrol.
- Pro volitelné předměty vytvořit nabídku, využít variabilních forem, které učební osnovy a pokyny MŠMT umožňují (výuka jednoho předmětu pouze jedno pololetí, spojování žáků z několika ročníků apod).
- Vést učitele k důsledné analýze učebních osnov a učebnic, k vymezení základních pojmů a dovedností, které si žáci mají v jednotlivých ročnících osvojit. Učivo diferencovat na základní a nadstavbové, zkvalitnit tematické plány učiva.
- Pro předměty, kde učební osnovy přesně nevymezují tematické celky pro jednotlivé ročníky, vypracovat vedle dlouhodobého plánu časových dotací také rámcové plány učiva.
- V pedagogickém sboru přehodnotit význam domácích úkolů, u starších žáků preferovat úkoly dobrovolné, preferovat ocenění před sankcí. Nepřipustit klasifikaci nepředloženého domácího úkolu nedostatečnou známkou.
- Zvýšit názornost výuky a podíl aktivního učení dětí. Omezit neproduktivní verbální a frontální výuku. V kontrolní činnosti tuto oblast důsledně sledovat.

- Neopakovat uvolňování žáků se specifickými poruchami učení z výuky cizích jazyků; využívat všech možností redukce učiva a variant klasifikace, které školská legislativa v jejich prospěch umožňuje.
- Ustanovit samosprávný orgán žáků, vytvořit podmínky a prostor pro jeho činnost. Jeho existenci přijímat jako partnerství a výchovu k občanskému sebeuvědomění i zodpovědnosti.
- Zkontrolovat, event. zlepšit stav některých kabinetů a pomůckových sbírek, provést úklidy a přetřídění.
- Na 2. stupni zkvalitnit výzdobu a funkčnost tříd, od učitelů vyžadovat vyšší zodpovědnost za tuto oblast.
- Hledat řešení pro zprovoznění a využívání školní dílny.
- Hledat řešení pro zajištění pitného režimu.

Doporučení školskému úřadu:

- Další inspekci nárokovat ve škole nejpozději do dvou let, to zn. ve školním roce 2001/02.

Doporučení zřizovateli:

- Podle vlastních možností podporovat materiální rozvoj školy, spolupodílet se na finančním zajištění plaveckého výcviku dětí.
- Bytovou politikou pomoci zkvalitnit a stabilizovat pedagogický sbor.

SOUHRNNÉ HODNOCENÍ

Škola pracuje v průměrných prostorových a materiálních podmínkách, závažným problémem je získání kvalitních a kvalifikovaných učitelů a jejich stabilizace v podmínkách zdejší obce. Z hlediska vývoje byl učiněn největší pokrok v technickém stavu budovy, zřizovatel se podle svých možností o školu zodpovědně stará a snaží se vyhovět požadavkům ředitele. V oblasti vlastního vzdělávání došlo k transformačním změnám především na 1. stupni. V 6. až 9. ročníku jsou rezervy, které do značné míry souvisejí s personálním obsazením, ale i kvalitou řízení.

Výchovně-vzdělávací práce učitelů byla na základě orientačního vhledu posouzena jako nevyvážená - v pásmu velmi dobrý až ještě vyhovující s výraznými nedostatky, v souhrnu je hodnocena s pozitivy a negativy v rovnováze.

Řízení školy bylo vzhledem k vnějším podmínkám posouzeno rovněž jako průměrné; některé zjištěné nedostatky byly uváděny již ve dvou posledních inspekčních zprávách, např. nutnost vytvoření nabídky volitelných předmětů, zkvalitnění kontrolní práce, stav některých učeben apod.

V oblasti efektivity využívání hospodářských prostředků přidělených ze státního rozpočtu nebyly orientační kontrolou zjištěny nedostatky.

Škola je v souhrnu hodnocena stupněm průměrný.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eva Kindlová	Eva Kindlová v r.
Členové týmu	Mgr. Miroslava Březinová	Miroslava Březinová v r.
	Mgr. Petr Jiroš	Petr Jiroš v r.
	Jan Zapach	Jan Zapach v r.

V Berouně dne 12. dubna 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. dubna 2000

Razítko

Ředitel školy

Mgr. Jaroslav Motejlek Jaroslav Motejlek v r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Příbram, 28. října 24	2000-05-19	022 118/00-2157
Zřizovatel Obec Borotice 261 15	2000-05-19	022 119/00-2157

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2000-04-27	022 165/00-2157	Připomínky byly zaslány (viz příloha)